

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ СФОРМОВАНOSTІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В РІЗНОРІВНЕВИХ ГРУПАХ

Супрун О.М.

Таврійський державний агротехнологічний
університет ім. Дмитра Моторного,
викладач кафедри «Іноземні мови»
ID ORCID 0000-0003-4369-712X

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти та її переорієнтація на результат у межах компетентісного підходу, який є наслідком нового підходу до людських ресурсів, ставить нові вимоги до підготовки фахівців. Безперечно, володіння іноземною мовою на достатньому для професійного спілкування рівні залишається незмінним компонентом якісної освіти в умовах Болонського процесу. Ототожнення якості освіти із сумою знань, отриманих в процесі навчання, не відображає сучасних тенденцій освіти, адже компетентність – це інтегрована характеристика, яка є інструментом опису ефективності засвоєння конкретного виду діяльності, вона передбачає певний набір особистісних якостей, що виявляються під час реальної діяльності і стають частиною особистого досвіду.

Аналіз досвіду викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей доводить, що навчальний процес ускладнюється певними чинниками, що вимагають від викладача осучаснення критеріїв та методів оцінювання досягнень студентів, адже студенти перших курсів часто мають різний рівень базової підготовки з іноземної мови. Як наслідок, сильніші студенти не мають умов для поглиблення знань, адже вони вигідно вирізняються на фоні тих, чия підготовка нижча за рівнем. Студенти ж недостатнім рівнем знань відчують дискомфорт, адже незалежно від докладених зусиль, вони не можуть отримати адекватної

оцінки через те, що рівень сформованості їх комунікативних умінь залишається нижчим, ніж у інших.

Питання оцінювання комунікативної компетенції піднімались в роботах багатьох дослідників. Серед них І. Архангельський, А. Границька, К. Ингекамп, І. Я. Лернер, Е. Пометун, К. Томлінсон., А. Хуторський. Інші дослідники вивчали особливості викладання іноземної мови в групах з різним рівнем підготовки, а саме Ю.В. Павловська, Н.В. Ломінська, К.М. Гавриленко, Л.М. Нікітюк, Дж. Белл, Дж. Скрівенер.

Варто зазначити, що викладання іноземної мови в різнорівневих групах має як недоліки, так і переваги. З одного боку, викладач стикається зі складнощами в організації процесу та в залученні всіх студентів до кожного виду роботи, адже всі студенти групи навчаються за однією програмою. Проте, саме в таких групах складаються сприятливі умови для диференціації навчання та реалізації особистісно-орієнтованого підходу. Початківці мають можливість звертатися до ширшого кола однолітків як до помічників, а не покладатися виключно на викладача, а більш обізнані студенти отримують задоволення від демонстрації своїх сильних сторін.

Кредитна система оцінювання у ВНЗ передбачає вимірювання трудомісткості студентів у просторі навчального часу [1]. Студенти досягають очікуваного викладачем результату на різних етапах, кожен зі своїми показниками. Т.М. Канівець виокремлює такі моделі оцінювання: модель співставлення (або критеріально-орієнтоване оцінювання); модель норми (або нормо-орієнтоване оцінювання); модель розвитку (або формуюче оцінювання) [3]. В умовах викладання іноземної мови в різнорівневих групах доцільно використовувати саме модель розвитку, адже особистісно-орієнтоване оцінювання дозволяє оцінити прогрес сформованості вмінь та навичок кожного студента шляхом аналізу рівня його особистого розвитку в протягом певного відрізка часу.

Часто найбільш логічною відповіддю на питання, що саме викладач

має оцінити, є мовна компетенція студентів, але насправді методи оцінювання мають враховувати набагато ширший круг питань. Звичайно, потрібно з'ясувати, що вміють студенти, але важливо також дізнатися, чого вони хочуть досягти, і чи прогресують вони у досягненні своїх цілей. Перш ніж визначати потреби тих, хто вивчає мову, необхідно врахувати вік, фонові знання, цілі навчання, соціально-культурні знання студентів тощо. Після того, як потреби студентів будуть ідентифіковані, виникає питання про те, яким методом буде вимірюватися прогрес. Перш ніж проводити поточне оцінювання, викладач повинен встановити відправну точку для студентів. Для цього найчастіше використовуються стандартизовані тести, розроблені з урахуванням вимог програми. На різних етапах навчання студенти можуть повторно скласти тест, і їхні оцінки будуть хорошим показником їхнього прогресу.

Але існує ряд недоліків таких тестів. Проблема для багаторівневого класу полягає в тому, що будь-який тест, який дозволяє сильним студентам проявляти повний спектр компетенцій, якими вони володіють, буде складним для тих, що знаходяться на нижчому рівні. Стандартизовані тести не дають відповіді на питання, чи вміє студент використовувати мову в реальній ситуації, і нічого не кажуть стосовно його соціокультурних знань.

Безперечно, оцінювання є невід'ємним елементом у навчальному процесі, проте функції оцінювання не обмежуються тільки констатацією рівня навченості. Оцінювання виступає також засобом стимулювання навчальної діяльності, позитивної мотивації до навчання, а також впливу на особистість студентів. Саме завдяки об'єктивному оцінюванню у студентів формується адекватна оцінка власних досягнень, воно також стимулює їх критично ставитися до власних успіхів чи невдач в процесі вивчення іноземної мови [2].

У групах, де навчаються студенти з різними здібностями та, що не

менш важливо, з різними потребами, виникає необхідність розробки таких інструментів оцінювання, що відповідатимуть їхнім особистим потребам, адже якість навчання суттєво підвищується, якщо викладання відповідає індивідуальним особливостям студентів, їх готовності поглиблювати власні знання та вдосконалювати навички.

Отже, визначення критеріїв сформованості компонентів комунікативної компетентності, їхнє уточнення під час навчання повинне забезпечити оцінювання та самооцінювання досягнутого рівня комунікативної компетентності студентів, визначити недоліки їх підготовленості до продуктивної комунікації та підвищити їх мотивацію до формування комунікативної компетентності.

Таким чином, правильно застосоване оцінювання може спонукати студентів працювати для досягнення навчальних цілей курсу, заохочувати до інтенсивнішої навчальної діяльності, спрямовуючи її на досягнення запланованих результатів та оперативно надаючи відображення результатів. Модернізація освіти має здійснюватися за об'єктивними, зрозумілими та особистісно значущими для студентів, викладачів та організаторів навчального процесу принципами і критеріями. Лише за умови інтеграції внутрішніх зусиль студента та зовнішньої дії цілеспрямованого навчального процесу можлива зацікавлена та ефективна діяльність учасників навчального процесу для отримання високої якості навчання.

Список використаних джерел

1. Добротвор О. В. Методи оцінювання комунікативної компетентності / Олена Вікторівна Добротвор. // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія. – 2013. – Вип. 26. – С. 239-243.
2. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних

Сучасний рух науки: тези доп. VII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 6-7 червня 2019 року. – Дніпро, 2019.

досягнень : моногр. / М. Б. Євтух, Е. В. Лузік, Л. М. Дибкова. — К. : КНЕУ, 2010. — 248 с.

3. Канівець Т.М. Основи педагогічного оцінювання: [навчально-методичний посібник] / Т.М. Канівець. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. — 102 с.

4. Лаптінова Ю. Процес навчання англійської мови у групах з різним рівнем мовленнєвої підготовки / Юлія Лаптінова. // Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». – 2017. – Вип. 5/37. – С. 79–88.

5. Лисак Г.О. Контроль навчальних досягнень студентів в умовах кредитно-трансферної системи навчання / Г.О. Лисак // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – № 1. – С. 157-162.

6. Treko N. The Big Challenge: Teaching Large Multi-Level Classes / Nevila Treko. // Academic Journal of Interdisciplinary Studies. – MCSER-CEM Sapienza University of Rome. – № 4. – Vol. 2. – P. 243-251.